

Arbeiðararørslan má ganga á odda við nýggjum loysnum

Í tíðarritinum hjá danska sosialdemokratiska flokkinum Ny Politik hevði skattamálaráðharrin fyrst stuttum eina grein, sum hann seinni hevur fingið nógv rós, men eisini nógv hogg fyrri. Hann kemur har inn á nógv økir, og roynir at koma við nýggjum hugskotum. Tí sum hann sigur, arbeiðararørslan noyðist eisini at royna nýggjar hugsanir í hesum broyttu tíðum.

Tann núverandi kreppan er heimsamfatandi. Hon hevur rakt harðast í u-londunum. Har høvdu fólk litið og einki at liva av áðrenn oljupreppuna, og stóðan er bert versnað seinastu árin. Loysnin her er ein Marshall-ætlan, nakað í stil við tað hjálpið, Europa fekk úr USA aftaná kríggið. At tað er

nóg mikið av peningi og arbeiðskraft, er onki at ivast í, hygg bert eftir teimum resursunum, ið verða brúktar til kappdubbing bæði eystanfyrir og vestanfyrir.

Men tey, ið halda at hetta er ein kreppa, sum bert rakar tey kapitalistisku londini, fara skeiv. Eisini tey sokallaðu »sosi-alistisku londini« eystanfyrir eru hart rakt av kreppu. Fleiri lond eru um at fara á húsangang, og í Pólandi er hetta longu hent.

Tá ið ein hugsar um, hvussu hart kreppan hevur rakt lond um allan heimin, er stóðan í Danmark als ikki so ring, sum fólk ofta hava lyndi til at gera hana. Eitt annað er, at stjórnin her í landinum ikki hevur frælsi til at føra tann búskaparpolitik vit kundu hugsað okkum. T.d. kundu vit hugsað okkum at lækka rentuna fyrir at lætta um rentabyrðuna hjá vinnulivinum. Men í løtuni hava USA og England monetaristiskar stjórnir, sum halda rentuni uppi. Tað einasta vit høvdu fingið burtúr at lækkað rentuna, hevði

verið at fólk høvdu flutt allar teirra pengar til hesi lond.

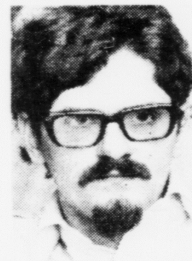
Arbeiðsloysið

Vit noyðast eisini at rokna við, at arbeiðsloysi kemur at vera eina tíð. Sjálvt um danska kappingarførið batnaði í 80 og 81, og vit seldu fleiri vørur uttanlanda, so fækkaðu arbeiðsplássini í hesum portunum av vinnulivinum. Orsøkin er sjálvandi at maskinur hava yvirtikið arbeiðsplássini frá menniskjunum.

Um vit ynskja at fáa tey 250.000 arbeiðsleysu í vinnu aftur innan eitt rimiligt áramál, kunnu vit ikki halda fram við at meina, at arbeiði er nakað, sum skal gerast 40 timar um vikuna 47 vikur um árið. Arbeiðsmarknaðurin má eisini skipast øðrvísi: Vit mugu fara at arbeiða við skiftiholdum og deil-tíðsarbeiði, eisini í vanligu arbeiðstíðini.

Arbeiðsloysis- og annar stuðul

Vit mugu í arbeiðararørsluni kritiskt kanna alla stuðulsskipanina, vit hava bygt upp. T.d. hava vit í eina tíð við stórum arbeiðs-

— Um sosialdemokratarnir høvdu skyldina í kreppuni, hvussu ber tað so til at lond við borgarligum stýri klára seg enn verri, spyr danski skattamálaráðharrin Mogens Lykketoft.

viðførir hetta bert størri og størri skattir, sum ongin er til at gjalda. Harafturimóti kann tað almenna væl fara inn í ta framleiðandi vinnuna, ella fara inn í vinnu sum grundarlag fyrir privatari vinnu.

Framgongdin í vælfærd okkara skal nýtast til trygging.

At styrkja um framleiðslutólini.

At minka um handils-javnahallið.

Økta hjálpið til tey fá-tæku londini í heiminum.

Uppskot til loysnir

Vit mugu fáa eina skattalóg sum ikki gevur privat-um vinning av at læna til egna nýtslu.

Vit kunnu ikki viðtaka nakrar størri útreiðslu-krevjandi sosialar ábøtur í næstum, og vit mugu stoppa holini í teimum á-bøtunum vit hava viðtikið.

Økingin í almennu útreiðslunum má steðgast.

Vit mugu styrkja kappingarførið hjá danska vinnulivinum.

Eg kundi eisini ynskt

Økt alment virksemi

At vit kunnu loysa trupuleikarnar, við bert at seta fleiri og fleiri fólk í service-sektorin hjá tí almenna, er ein stór misskiljing. Nakað inn í framtíðina

Læknahjálpi í úrtíð

Sambært opið bræv til Meginfelag Sjúkrakassa Føroya frá nevndini í Føroya Deild Dansk Sygeplejeråd um læknahjálpi í úrtíð skulu vit siga frá, at um nevndin hevði gjørt sær tann ómak at kanna galdandi reglur fyrir sjúkrakassarnar, hevði ikki verið neyðugt at sent opið bræv.

Vit skulu tí, til kunning, ar fyrir Føroya Deild Dansk Sygeplejeråd endurgeva lógarregluna um læknahjálpi í úrtíð, ið er soljóðandi eftir § 11, nr. 3, b):

Um kveldið, náttina,

leygar-, sunnu- og heilig-dagar.

Samsýning fyrir læknahjálpi, sum er umbiðin fyrstu fimm gerandisdagar millum kl. 16 og kl. 8 somuleiðis leygar-, sunnu- og heilig-dagar, kemur ikki sjúkrakassanum við, men skal verða guldin av liminum sjálvum. Undantikin er tó læknahjálpi í teim færum, tá limur knappliga verður sjúkur ella versnar, tá vanlukka hendir, ella í barnferð, har viðgerð er bráðneyðug. Í hesum færum skal limurin, uttan so at talan er um van-

lukku ella barnferð, gjalda omanfyrir nevndu eftirlitstgjöld.

Viðvíkjandi spurninginum nær læknahjálpi er bráðneyðug í úrtíð skal sigast frá, at tað er læknin sum tekur avgerð hvør skal hava rokningina — sjúkrakassin ella limurin sjálvur.

Meginfelag Sjúkrakassa Føroya

Elias JOhansen form.

Harry S. Johansen

Kári og Oyggjatiðindi

Í Sosialinum hósdagin skrivir Kári eitt lesara-bræv um Nesbúgván, Ernst Hansen, eiturbland-

an o.a. tvætl.

Í endanum av lesara-brævinum skrivir Kári soleiðis: »Eru tíðindini um

at Nesbúgvín skal hava rýmt frá einum ásigldum báti ikki sonnn, hevur Ernst eftir minum tykki sin fulla rætt at kalla tíðindatænastuna í Oyggjatiðindi fyrir eiturblandan.

— Men, Kári, um tú fekk at vita, at tíðindini vóru sonnn — § ela tað sum verri var — hvat vildi tú — so kallað Ernst Hansen og hvat vildi tú so kallað tina egnu skrivning????????

Dan Klein

Framhald av síðu 6

hyggja at tí sjúka fyrir at gera sær eina meting av, um neyðugt er at viðgera, ella skal hann taka avgerðina í telefonini? Er tað hin sjúki sjálvur, hvussu skal hann so vita, nær viðgerð er bráðneyðug, ella um hann kann rokna við sjálvur at skula gjalda rokningina?

Vit meta, at lýsingin og harvið avgerð sjúkrakassanna kann fáa álvarsligar avleiðingar og skapar sosialan ójávna. Hann, ið er væl fyrir frammanundan, klárar eisini læknarokningina og aftur seg tí ikki við at ringja, tá ið hann hevur brúk fyrir lækna. Men hvussu verður við honum, sum er illa fyrir økonomiskt? Tá ið sjúka oftari sæst saman við sosialum og økonomiskum trupulleikum, kann tað vera hann, ið hevur meira brúk fyrir læknahjálpi, eisini í úrtíð. At hetta verður steinur oman á byrðu, er væl møguligt, og

tað er heldur ikki óhugsandi, at hann aftur seg við at ringja eftir lækna og kanska biðar ov leingi.

Er ætlanin, at fólk, fyrir at kunna vera tryggjað undir sjúku, skulu tryggja seg á annan hátt enn at vera í sjúkrakassa, eitt nú verið serligari sjúkra-trygging?

Vit loyva okkum eisini at seta fram annan fyrispurning. Hvør hevur ábyrgdina, um avgerðin er skeiv? Annaðhvørt tí at hin sjúki biðar ov leingi við at ringja, ella tí at sjúkrakassin/læknin ikki mtr viðgerð at vera bráðneyðuga, og tað kostar mannalív.

Ofta er talan um læknahjálpi til børn í nevnda tíðarskeiði. Tað, ið m.a. eyðkennir sjúku hjá børnum, er, at hon er ring at diagnosticera, tí at børnini skulu vera rættliga stór, áðrenn tey sjálvi duga at siga frá sinum eyðkennum. Við fleiri »barna-

sjúkum« gongur ofta stutt tíð frá tí, at barnið tykist sjúkt, til stóðan er hættislig. Hugsu bert um meningitis, ið eftir fáum tímum kann gera tað av við barnið, um viðgerð ikki verður givin nóg tíðliga. Hetta krevur, at for-eldur og læknin mugu eygleiða barnið gjølla. Um tað visir seg, at barnið hevur meningitis, mugu læknavitjaninar roknast fyrir at vera bráðneyðugar. Men um tað nú ikki er so galið, eru so læknavitjaninar óneyðugar?

At enda kundu vit hugsað okkum at vita, hvussu lýsingin samsvarar við læknalógina, og um sjúkrakassarnir hava sett lýsingina í av eintingum, ella um Læknafelagið er vitandi um hana. Og um læknarnir taka undir við henni.

Nevndin Dansk Sygeplejeråd Føroya Deild

Tess stytri lesara-brøvini eru — tess fleiri sleppa við